

2000 мг О₂/дм³ доцільно використовувати попереднє метанове бродіння із подальшим аеробним доочищенням в аеротенках. Рециркуляція активного мулу та застосування іммобілізованої мікрофлори дадуть змогу інтенсифікувати процес біотрансформації забруднень до норм ГДК для їх скидання у каналізаційну мережу міста.

Одним із основних напрямків екологізації підприємства є вдосконалення і «зелена» модернізація технології виробництва олії, зокрема вловлювання викидів, комплексне перероблення стічних вод і відходів та використання продуктів перероблення як вторинної сировини.

Список літератури

1. Присяжнюк В.Е. Летучие органические соединения в выбросах и атмосферном воздухе при производстве подсолнечного масла / В.Е. Присяжнюк, Н.И. Выхрестюк, Л.М. Шмаргун, Т.А. Синенко // Гігієна населених місць / МОЗ України. – Вип.37. – К. –2000. – С. 40-43.
2. Кіреєва І.С. Актуальні санітарно-гігієнічні питання в контексті проблеми оцінки впливу на навколишнє середовище об'єктів проектування різного виробничого призначення // Тези Дев'ятої науково-практичної конференції "Оцінка впливу об'єктів господарської діяльності на навколишнє середовище (ОВНС). Безпека навколишнього природного, соціального та техногенного середовища". 26 30.05.2008 р., м. Ялта, АР Крим / І.С. Кіреєва / Інститут «УкрНДІПНТ». – Харків. – 2008. – С. 9-14.

Одержано 16.12.16

УДК 314.1:616-006

Р.А.Осін, доц., канд. техн. наук, О.М.Мезенцева

Кіровоградський національний технічний університет

Комплексний підхід до запобігання поширенню онкологічних захворювань в регіонах з підвищеною радіаційною небезпекою

В статті досліджено проблему ризиків виникнення онкологічних захворювань, наведено статистику смертності від них по Україні. Проаналізовано взаємозв'язок між кількістю захворювань серед населення та їх місцем проживання. Виявлено, що найвища смертність від онкологічних захворювань на територіях з підвищеною радіаційною небезпекою. Запропоновано комплексний підхід та першочергові заходи щодо запобігання поширенню онкологічних захворювань серед населення.

суспільне здоров'я, онкологічні захворювання, радіаційна небезпека, профілактика захворювань, рання діагностика

Одним із завдань стійкого розвитку будь-якої держави є збільшення середньої тривалості життя її населення шляхом удосконалення механізмів, що забезпечують його оздоровлення.

За визначенням ВООЗ «Суспільне здоров'я – це наука і практика попередження захворювань, подовження життя та укріплення здоров'я шляхом об'єднання зусиль суспільства». Тобто система суспільного здоров'я – це фундаментальне поняття, яке охоплює організацію суто медичної допомоги, оцінку, виявлення, профілактику ризиків захворювання і підтримання здоров'я.

За даними досліджень Світового банку “What Underlies Ukraine’s Mortality Crisis?” Україна за 25 років незалежності встановила дуже сумний рекорд: країна має найвищі темпи депопуляції у Європі. За цей період населення країни скоротилося на 6,8 млн. – до 45,2 млн. [1].

Україна – це країна, в якій смертність стабільно перевищує народжуваність, тобто природний приріст від'ємний. У перші чотири роки після проголошення незалежності у 1991 р. смертність стрімко зростала і досягла максимуму у 1995 році – тоді померло 792 тис. чол.

© Р.А.Осін, О.М.Мезенцева, 2016

З того часу кількість померлих поступово зменшувалась, та за останніми даними у 2015 р. смертність склала 595 тис. чол. [2]

Які ж хвороби забирають якнайбільше життів українців, та які найчастіші причини смертей. За даними Державної служби статистики України, українці найчастіше помирають переважно через хвороби кровотворення. На другому місці – новоутворення (куди входить рак), а на третьому – зовнішні причини смерті: умисні (вбивства і самогубства) або ненавмисні (нещасні випадки, пов'язані з транспортним рухом або викликані вогнем; утоплення; отруєння; падіння).

В Україні сьогодні однією з найбільш важливих медико-біологічних і соціально-економічних проблем є злякисні новоутворення. У зв'язку з несприятливою екологічною ситуацією та значним старінням населення рівень захворюваності та смертності від раку постійно зростає.

Так, за даними Міністерства охорони здоров'я України, за останні 20 років рівень онкологічних захворювань серед чоловіків зріс на 47%, серед жінок – на 35%. Уже сьогодні сукупний ризик захворіти на рак становить 28% для чоловіків і 18% для жінок, тобто протягом життя кожен третій-четвертий чоловік і кожна п'ята жінка мають імовірність захворіти на злякисні новоутворення. Рак є причиною більш ніж 15% всіх смертей, поступаючись смертності лише від серцево-судинних захворювань, 35% померлих від раку - це люди працездатного віку [1]. За прогнозами, до 2020 року рівень захворюваності зросте більш ніж на 25%.

Для України проблема захворюваності на рак стоїть дуже гостро. Ми посідаємо друге місце в Європі за темпами поширення раку, а помирають від нього приблизно 90 тис. осіб на рік. Це – 246 людей щодня, і 10 людей щогодини. Щороку кількість хворих на рак зростає мінімум на 3%.

Тема онкології надзвичайно актуальна для регіонів з підвищеним радіоактивним фоном: Кіровоградщини, Житомирщини, Рівненщини... Найвищий рівень захворюваності спостерігається в м. Севастополь (513 випадків на 100 тис. населення), Запорізькій, Кіровоградській, Миколаївській, Сумській, Харківській областях та м. Київ (403-443 випадки на 100 тис. населення) [3]. Найбільша ж

смертність від онкологічних захворювань – у Кіровоградській, Львівській областях та в АРК.

Наприклад, у Кіровоградській області та зокрема у м. Кропивницькому (колишній Кіровоград), де смертність від онкології найвища, однією з основних причин новоутворень у населення є несприятлива радіоекологія. Основними проблемами радіоекології в області є: есхаліяція радону з поверхні хвостосховищ та відвалів уранодобувних шахт; перенесення з частками пилу радіонуклідів на значні відстані (до 650 м) від основного джерела забруднення; скиди забруднених шахтних вод та змив радіоактивних речовин поверхневими водами з забруднених промайданчиків шахт у природні води; великі за об'ємами відвали гірських порід та забалансової руди, які розташовані в межах населених пунктів Кіровоградської області та м. Кропивницькому. Характерним для видобутку урану є те, що майже усі відходи – відвали шахтних порід, скиди шахтних вод, викиди в атмосферне повітря являють собою джерела радіаційного забруднення навколишнього природного середовища. В різні часи Інститутом ядерних досліджень, Інститутом проблем природокористування та екології (м. Дніпропетровськ) та ГРЕ-37 КП «Кіровгеологія» проводились дослідження радіологічного стану території м. Кіровограда. На багатьох ділянках, включаючи житлову забудову, відмічається підвищений гамма-фон та значний вміст радону і продуктів його розпаду в повітрі окремих приміщень і підвалів (20000 – 50000 Бк/м³), який на декілька порядків перевищує допустимі [4].

Причин виникнення онкологічних захворювань, крім радіаційного забруднення, декілька. За даними Комітету з профілактики раку ВООЗ, 90% пухлин пов'язані з впливом зовнішніх факторів, а 10% залежать від генетичних факторів і вірусів [5].

Які ж перспективи подолання захворювань на рак в Україні. В останні роки державою здійснюються важливі заходи по боротьбі з онкологічними захворюваннями. Наприклад, затверджена «Загальнодержавна програма боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року». Міністерством охорони здоров'я України розроблено план заходів щодо виконання цієї програми, який включає ряд дій, що не потребують суттєвого технічного переоснащення закладів охорони здоров'я і можуть бути

швидко реалізовані. Зокрема це стосується формування списків осіб, які належать до груп підвищеного ризику з метою оздоровлення, диспансерного спостереження та своєчасного лікування. Такі списки повинні бути у сімейних лікарів, а копії повинні зберігатися у районних онкологів чи в обласних онкологічних центрах [1].

Крім цього, раннє виявлення новоутворень можливе у закладах охорони здоров'я, що надають первинну медико-санітарну допомогу, шляхом підвищення ефективності профілактичних медичних оглядів та диспансерного спостереження за хворими на ранніх стадіях розвитку онкологічних захворювань. За інформацією Національного канцер-реєстру у 2012 р. під час профілактичних оглядів було виявлено тільки 30,6 % хворих на онкологію від усієї їх кількості (від 19% у Кіровоградській області і 65% – у м. Києві) [3]. Такі факти вказують на формальне ставлення до цієї проблеми.

Питання профілактики, ранньої діагностики та своєчасного лікування не може бути вирішеним без бажання самої людини, її відповідального ставлення до збереження свого здоров'я. Питомо вага запущених випадків у хворих з діагнозом злоякісної пухлини, встановленим вперше, складає 18%, а річна летальність – 28%.

Важливим на сучасному етапі є стан матеріально-технічної бази медичних закладів. У нашій країні від 60 до 90% медичного обладнання перебуває в дуже незадовільному стані, погана матеріально-технічна база. Але вихід є – це створення інноваційних центрів з лікування раку, які працюють за принципом державно-приватного партнерства. У Кропивницькому, де ситуація з онкологічними захворюваннями одна з найгірших в Україні, у 2015 р. відкрився Український Центр Томотерапії (УЦТ). Цей заклад унікальний тим, що в ньому поєднані найновіші методи діагностики і передові апарати для променевої терапії. Центр у своїй роботі використовує апарат “TomoTherapy” – останнє досягнення у світі лінійних прискорювачів. Центр томотерапії працює на базі Кіровоградського обласного онкологічного диспансеру. Це перший у країні проект державно-приватного партнерства в онкологічній галузі. Таку модель ініціатори проекту пропонують як пілотну для розвитку української онкології. В УЦТ зосереджене найсучасніше обладнання для ранньої діагностики та лікування раку [6].

Отже, комплексний підхід до запобігання поширенню онкологічних захворювань полягає у наступному:

1. Виявлення, за допомогою обладнання для ранньої діагностики, максимально можливої кількості людей, що мають онкологічні захворювання, особливо в радіаційно-небезпечних регіонах.

2. Формування списків осіб, які належать до груп підвищеного ризику захворювання на рак.

3. Підвищення ефективності профілактичних медичних оглядів та диспансерного спостереження за хворими на ранніх стадіях розвитку онкологічних захворювань.

4. Покращення матеріально-технічної бази медичних закладів, створення інноваційних центрів на основі державно-приватного партнерства.

5. Потужна пропаганда на державному рівні здорового способу життя та необхідності систематичного обстеження у профілактичних цілях.

6. Підготовка висококваліфікованих лікарів-діагностів.

Таким чином, рішення проблеми запобігання онкологічним захворюванням вимагає значних зусиль, спрямованих на вдосконалення механізмів профілактики, ранньої діагностики новоутворень, впровадження інноваційних лікувальних технологій, пропаганди здорового способу життя тощо.

Список літератури

1. Присяжна Л. Государственные программы по онкологии. Взгляд на проблему. //Центр досліджень соціальних комунікацій [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuvip.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=851:borotba-z-onkologichnimi-zakhvoryuvannyami&catid=8&Itemid=350
2. Демографічна статистика в Україні з 1990 р. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.htm
3. Улучшения ранней диагностики рака – система скрининга – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lekpravda.com/uluchsheniya-ranney-diagnostiki-raka-sistema-skrininga/7071>

4. Екологічна ситуація у Кіровограді /Регіональний інформаційний портал «Кіровоградщина» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://irp.kr.ua/ecology-kirovograd/>
5. Основні причини й поширеність злоякісних пухлин [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.cancer.ic.ck.ua/u_index_3_1.htm
6. У Кіровограді відкрили Український Центр Томотерапії для лікування онкологічних хворих [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.unian.ua/society/1092347-u-kirovogradi-vidkrili-ukrajinskiy-tsentr-tomoterapiji-dlya-likuvannya-onkologichnih-hvorih.html>

Одержано 16.12.16

УДК 658.15

Т.А. Мельник, кенд. екон. наук, доц., К.В. Лобач, студ. гр. ФК-15-МЗ
Кіровоградський національний технічний університет

Методи оцінки ліквідності підприємства

У статті розглядаються методи аналізу ліквідності підприємства. З'ясовано особливості різних методів при оцінці ліквідності підприємства. Проаналізована ліквідність підприємства за допомогою коефіцієнтів. Побудований ліквідний баланс підприємства. Досліджено ліквідність балансу за допомогою відносних та абсолютних показників. Розрахований інтегральний загальний показник ліквідності.

ліквідність підприємства, ліквідність балансу, ліквідний баланс, загальний показник ліквідності, коефіцієнти ліквідності, оцінка ліквідності підприємства, методи оцінки ліквідності

Актуальність теми. Об'єктивний аналіз ліквідності підприємства дає змогу своєчасно оцінити рівень забезпеченості грошовими ресурсами, задіяти важелі їх доцільного, ефективного розміщення та використання. Збільшення взаємних неплатежів, недостатність оборотних коштів призводить до ризику незбалансованої ліквідності, що в результаті відбивається на перспективах подальшого існування підприємства. В умовах економічної нестабільності та кризового

© Т.А. Мельник, К.В. Лобач, 2016

стану для більшості українських підприємств аналіз ліквідності є важливим елементом стратегії управління їх фінансовими ресурсами. Тому обрана тема є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням оцінки ліквідності підприємства присвячено праці вітчизняних авторів: Поддєрьогіна А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д., Тігова Т.М., Васильцева Т.Г., Базилінської О.Я., Маркіної І.А., Крамаренко Г.О., Цал-Цалко Ю.С. Але аналіз ліквідності підприємства потребує подальшого дослідження для формування єдиного підходу для визначення її рівня.

Постановка завдання. В сучасних умовах своєчасне погашення зобов'язань визначає стабільність розвитку підприємства. Від ліквідності активів залежить існування підприємства, тому що воно припиняє свою діяльність, як правило, внаслідок недостатності грошових коштів. Ліквідність є складним економічним явищем на яке впливає багато зовнішніх та внутрішніх факторів, що ускладнює його оцінку.

Метою дослідження є систематизація існуючих методів оцінки ліквідності підприємства, виявлення їх особливостей при здійсненні аналізу ліквідності.

Виклад основного матеріалу. Проаналізувати ліквідність підприємства можна за допомогою різних методів. Найпоширеніший це коефіцієнтний метод, який передбачає здійснення розрахунків показників ліквідності підприємства.

В економічній літературі зустрічається різна кількість видів коефіцієнтів, за допомогою розрахунку яких здійснюється оцінка ліквідності підприємства. Наприклад, методика передбачає 10 показників ліквідності [1]; одні науковці пропонують [4, с. 328-329] 19 коефіцієнтів ліквідності, платоспроможності та конкурентоспроможності; інші науковці рекомендують 5 показників ліквідності [3]; автор [5] розглядає 9 показників ліквідності. Необхідно відмітити, що назви показників (коефіцієнтів), формули їх розрахунку, нормативні (рекомендовані, граничні) значення в різних джерелах відрізняються один від одного, що ускладнює визначення рівня ліквідності підприємства.

Також серед науковців [3-5; 7; 9; 10] набув популярності балансовий метод, який передбачає складання ліквідного балансу підприємства. Необхідно відмітити, що ліквідний баланс більше